

Dr hab. Michał K. Krzysiak

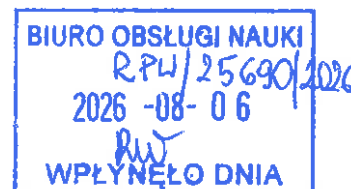
LEKARZ WETERYNARII

Zakład Parazytologii i Chorób Inwazyjnych

Wydział Medycyny Weterynaryjnej

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Lublin, 6 sierpnia 2026 r.

Ocena osiągnięć naukowo – badawczych doktora nauk rolniczych w dyscyplinie weterynaria

Pana Piotra Cybulskiego

ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria na podstawie osiągnięcia naukowego pt.

„Diagnostyka kliniczna i laboratoryjna nowo pojawiających się bakteryjnych i wirusowych
patogenów trzody chlewnej w Polsce”

przygotowana w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia naukowego doktora

habilitowanego na podstawie pisma [BON.5110.3.2026] Biura Obsługi Nauki, Szkoły

Główniej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

ul. Nowoursynowska 166. o powołaniu mnie w skład komisji habilitacyjnej w charakterze

recenzenta w dniu 20 maja 2026 r. uchwałą nr 73/WET-2025/2026.

RECENZJA

dorobku naukowego oraz osiągnięcia naukowego dra Piotra Cybulskiego w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk weterynaryjnych, w dyscyplinie weterynaria na podstawie art. 221, ust. 8 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837, 1864, z 2026 r. poz. 187, 203, 328, 370, 635, 637).

1. Opis przedmiotu recenzji.

Przedmiotem recenzji jest ocena osiągnięcia naukowego oraz całokształtu aktywności naukowej dra Piotra Cybulskiego, ze szczególnym uwzględnieniem poziomu oryginalności przedstawionych badań oraz ich znaczenia dla rozwoju dyscypliny weterynaria, a także spójności tematycznej cyklu publikacji oraz stopnia samodzielności naukowej Habilitanta.

Dr Piotr Cybulski przedstawił jako główne osiągnięcie naukowe cykl sześciu publikacji powiązanych wspólnym tytułem: „Diagnostyka kliniczna i laboratoryjna nowo pojawiających się bakteryjnych i wirusowych patogenów trzody chlewnej w Polsce”.

Problematyka cyklu wpisuje się w obszar diagnostyki, epizootiologii i patologii chorób zakaźnych świń, aczkolwiek skupia się głównie na diagnostyce laboratoryjnej jedynie z elementami *stricte* klinicznego rozpoznawania jednostek chorobowych. Habilitant podjął próbę przeanalizowania zagadnienia, mającego niewątpliwie znaczenie dla praktyki weterynaryjnej, a także hodowli i chowu trzody chlewnej w Polsce. Jednakowoż charakter przedstawionego osiągnięcia wymaga szczególnie uważnej oceny, ponieważ jego zasadniczym elementem są pierwsze krajowe wykrycia lub wyizolowania określonych drobnoustrojów, co samo w sobie nie powinno być utożsamiane ze znaczącym wkładem w rozwój dyscypliny naukowej. Aczkolwiek na uwagę zasługuje kazus pogłębionego zainteresowania Habilitanta zagadnieniami z zakresu ochrony zdrowia świń w Polsce, wykraczające znacząco poza standardy obowiązujące przy obsłudze weterynaryjnej ferm trzody chlewnej. W recenzowanych publikacjach można zauważyć, że Habilitant poszukuje standardu postępowania w przypadku jednostek chorobowych aktualnie nie stwierdzanych lub zwyczajnie nie diagnozowanych w naszym kraju.

2. Charakterystyka i spójność osiągnięcia naukowego.

Cykl obejmuje badania dotyczące wykrycia lub izolacji w Polsce kilku bakteryjnych i wirusowych czynników zakaźnych świń, w tym *Brachyspira suanatina*, *Brachyspira hampsonii*, *Aerococcus viridans*, *Klebsiella pneumoniae*, porcine cytomegalovirus, porcine lymphotropic herpesvirus oraz rotawirusa świń typu B.

Formalna i problemowa spójność cyklu jest zauważalna. Wszystkie publikacje dotyczą czynników zakaźnych trzody chlewnej, a dominującym motywem jest rozpoznanie patogenów dotychczas niewykazywanych w Polsce lub nieuwzględnianych rutynowo w krajowej diagnostyce. W związku z tym pozostaje postawić pytanie, czy mają one znaczenie w ocenie stanu zdrowia trzody chlewnej? Co w przypadku badań z zakresu ochrony zdrowia zwierząt wydaje się być aspektem kluczowym. Należy jednak zauważyć, że wspólnym mianownikiem przedstawionego cyklu jest dochodzenie epizootyczno-diagnostyczne. Poszczególne publikacje dotyczą różnych grup drobnoustrojów, różnych zespołów klinicznych i odmiennych problemów lekarsko-weterynaryjnych. Cykl nie rozwija jednej hipotezy naukowej, ani jednego modelu patogenez, transmisji lub odpowiedzi immunologicznej gospodarza. Jedynym elementem integrującym cykl publikacji są pierwsze stwierdzenia obecności potencjalnie patologicznych czynników w Polsce, ale bez konkretnego udowodnienia patogenności i wpływu na ochronę zdrowia świń. Tak skonstruowane osiągnięcie może być uznane za tematycznie spójne, jednak do całościowej oceny dzieła, należy podchodzić bardzo ostrożnie. Sam fakt „geograficznego” rozszerzenia znanego zasięgu występowania patogenu jest poniekąd wynikiem naukowym, ale jego znaczenie dla krajowej produkcji trzody chlewnej zależy od zakresu badań, charakterystyki wykrytego czynnika potencjalnie patologicznego, reprezentatywności liczby próbek materiału użytych do badania oraz tego, czy badania prowadzą do nowych wniosków, wykraczających poza stwierdzenie obecności drobnoustroju na danym terytorium, a określeniu ich negatywnego wpływu na zdrowie trzody chlewnej.

3. Ocena wartości poznawczej poszczególnych składowych cyklu.

Publikacje dotyczące *Brachyspira suanatina* i *Brachyspira hampsonii* należy uznać za istotne z punktu widzenia diagnostyki różnicowej chorób jelitowych świń. Wykrycie tych drobnoustrojów w Polsce zwraca uwagę na konieczność uwzględniania w diagnostyce

klinicznej i laboratoryjnej także roli krętków w przypadkach chorób trzody chlewnej przypominających dyzenterię świń. Niemniej jednak podkreślić należy, że zasadniczy wkład tych badań ma jedynie charakter dokumentacyjny i epizootyczny. Przedstawione wyniki nie prowadzą jednak do wyjaśnienia nowych mechanizmów chorobotwórczych, związanych z patogenezą zakażeń ani nie pozwalają wyjaśnić szeregu zagadnień dotyczących częstości występowania tych drobnoustrojów i ich rzeczywistego znaczenia klinicznego w krajowej populacji świń oraz dróg ich transmisji.

Podobne zastrzeżenie dotyczy prac poświęconych *Aerococcus viridans* i *Klebsiella pneumoniae*. Publikacje te mają wartość jako udokumentowane obserwacje kliniczno-mikrobiologiczne i zwracają uwagę na możliwe znaczenie mniej typowych czynników etiologicznych. Jednak charakter badań opartych na pojedynczych przypadkach lub ograniczonym materiale diagnostycznym powoduje, że możliwość generalizacji wniosków jest niewielka i opiera się na naukowych hipotezach. W przypadku badań epizootycznych liczba próbek poddawanych diagnostyce powinna stanowić reprezentacyjny procent badanej populacji. Nie jest również w pełni jasne, w jakim stopniu wykrycie tych drobnoustrojów należy interpretować jako dowód ich szerszego znaczenia epizootycznego, a w jakim stopniu jest to tylko udokumentowanie rzadkich przypadków klinicznych, indywidualnych i bez większego znaczenia dla całego pogłowia świń. Rozstrzygnięcie tej kwestii wymagałoby badań prowadzonych na większej liczbie stad i zwierząt oraz porównania wyników z odpowiednio dobranymi grupami kontrolnymi.

Badania dotyczące wirusów PCM i PLH poszerzają wiedzę o występowaniu herpeswirusów świń w Polsce. Jest to w moim przekonaniu wynik wartościowy epizootycznie. Z punktu widzenia oceny osiągnięcia habilitacyjnego należy jednak rozdzielić samo wykrycie materiału genetycznego wirusa od wykazania jego znaczenia klinicznego, epizootycznego lub patologicznego. Obecność wirusa w badanej populacji nie przesądza jeszcze o jego roli w obserwowanych problemach zdrowotnych, a udowodnienie ich patologicznego wpływu na ogólny stan zdrowia świń.

Praca dotycząca rotawirusa typu B wydaje się jednym z bardziej interesujących elementów cyklu ze względu na połączenie diagnostyki klinicznej z charakterystyką molekularną wirusa. Ten kierunek badań stwarza możliwość wyjścia poza model cyklu publikacji, oparty głównie na pierwszym krajowym wykryciu patogenu i może stanowić wkład w rozwój diagnostyki chorób zakaźnych trzody chlewnej. Dla badań naukowych poświęconych ochronie zdrowia zwierząt istotne jest holistyczne podejście oparte nie tylko na diagnostyce laboratoryjnej, ale

również na badaniu klinicznym zwierząt oraz diagnostyce sekcyjnej zwierząt padłych lub poddawanych ubojowi.

4. Najważniejsze zastrzeżenia dotyczące osiągnięcia.

Podstawowe zastrzeżenie dotyczy relacji między oryginalnością dokumentacyjną, a oryginalnością poznawczą. Po pierwsze, znaczna część prac ma charakter pierwszych doniesień, badań przekrojowych lub opisów przypadków. Unikatowość takich badań jest bezsporna w aspekcie doniesień pierwszych przypadków, jednak ich wartość poznawcza jest ograniczona, ze względu na nieprzeprowadzenie badań eksperymentalnych, wyjaśniających mechanizmy patogenezы, transmisji lub odpowiedzi immunologicznej. Jeżeli chodzi o epizootologię ogólną, to każde pierwsze udokumentowanie obecności określonego patogenu w danym kraju jest wynikiem oryginalnym, pokazującym sprawny system diagnostyki laboratoryjnej. Jednakże nie każde pierwsze krajowe wykrycie oznacza automatycznie znaczący wkład w rozwój dyscypliny. Dla takiej oceny istotne jest, czy wynik zmienia dotychczasowy sposób rozumienia epizootologii choroby, prowadzi do modyfikacji narzędzi diagnostycznych, identyfikuje nowe drogi transmisji, ujawnia istotną zmienność genetyczną czynnika zakaźnego albo wykazuje jego znaczenie kliniczne i w konsekwencji ekonomiczne. W przypadku ocenianego cyklu część tych elementów została jedynie zasygnalizowana, natomiast nie została rozwinięta w ramach prowadzonych badań, a dla medycyny weterynaryjnej najważniejsze jest właśnie to czy badany czynnik ma wpływ na ochronę zdrowia, straty ekonomiczne, czy tylko po prostu jest diagnozowany.

Drugie zastrzeżenie dotyczy skali materiału badawczego. W kilku pracach materiał pochodzi z ograniczonej liczby przypadków lub gospodarstw. Jest to zrozumiałe w publikacjach typu *first report* lub *case report*, jednak ogranicza możliwość formułowania wniosków dotyczących epizootologii całej krajowej populacji świń. Jak już wspomniano wcześniej próbki do diagnostyki laboratoryjnej, aby wynik był możliwie wiarygodny, powinny stanowić istotny procent badanej populacji.

Trzecie zastrzeżenie dotyczy heterogeniczności metodologicznej, co może ograniczać rzetelne połączenie wyników w jedną wartość i spójność cyklu. Przedmiotem badań były bakterie, herpeswirusy i rotawirusy spotykane u świń, ale poszczególne prace dotyczą odmiennych zespołów klinicznych. Wspólnym elementem pozostaje diagnostyka laboratoryjna nowych lub nowo rozpoznanych czynników zakaźnych, jednak brakuje pogłębionej analizy epizootycznej,

która łączyłaby wszystkie publikacje na poziomie wspólnej hipotezy lub mechanizmu patologicznego. Nie wykazano interakcji pomiędzy poszczególnymi patogenami, a w przypadku interakcji czynników wirusowych i bakteryjnych, duże znaczenie może mieć chociażby immunosupresyjne działanie tych pierwszych.

Czwarte zagadnienie dotyczy samodzielności naukowej. Habilitant jest pierwszym autorem publikacji tworzących cykl, co przemawia na jego korzyść. Jednocześnie badania wymagają wykorzystania specjalistycznych metod laboratoryjnych i współpracy z zespołami dysponującymi odpowiednią infrastrukturą. W takiej sytuacji ocena samodzielności nie może opierać się wyłącznie na kolejności autorów, ale także na umiejętnościach diagnostycznych oraz interpretacyjnych całego zespołu. Istotne znaczenie ma realna rola Habilitanta w formułowaniu hipotez, projektowaniu doświadczeń, wyborze metod, interpretacji danych oraz formułowania wyników w spójne wnioski i całościowy program badawczy. Z dokumentacji wynika, że Habilitant miał istotny wpływ w inicjowaniu badań, pozyskiwaniu materiału klinicznego, interpretacji wyników oraz przygotowania publikacji. Jest to argument przemawiający za uznaniem jego samodzielności. Niemniej rozwój naukowy Habilitanta powinien prowadzić do budowy bardziej pogłębionego, autorskiego programu badawczego, wykraczającego poza serię pierwszych wykryć i opisów przypadków.

5. Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pozostały dorobek Habilitanta jest tematycznie związany z ochroną zdrowia trzody chlewnej i aspektem ekonomicznym w jej chowie i hodowli. Obejmuje między innymi badania nad chorobą wrzodową żołądka świń, farmakokinetyką leków przeciwdrobnoustrojowych, diagnostyką zakażeń wirusowych, zaburzeniami rozrodu oraz powiązanych z tym problemami jakości tusz. Na pozytywną ocenę zasługuje konsekwentne prowadzenie działalności naukowej w powiązaniu z problemami praktycznymi. Habilitant posiada dostęp do materiału klinicznego i diagnostycznego oraz znaczącej populacji zwierząt, który może być trudny do uzyskania przez zespoły prowadzące wyłącznie działalność akademicką. Umiejętność przekształcania obserwacji terenowych w pytania badawcze i projektowanie doświadczeń stanowi niewątpliwą zaletę jego działalności i istotny wkład w ochronę zdrowia trzody chlewnej. Dorobek Habilitanta jest dość szeroki tematycznie i można dostrzec kilka równoległych kierunków badawczych, jednak nie wszystkie są rozwijane w sposób wyczerpujący, a mianowicie poza diagnostyką nie podjęto w wystarczającym stopniu aspektu patogenezы niektórych

drobnoustrojów. Wydaje się, że bardziej korzystne dla hyopatologii byłoby skoncentrowanie aktywności badawczej na mniejszej liczbie problemów i rozwijanie ich w kierunku badań wieloetapowych, obejmujących nie tylko identyfikację zjawiska, ale również analizę jego mechanizmów, rozprzestrzeniania oraz konsekwencji epizootycznych i ekonomicznych.

Pozytywnie należy ocenić aktywność publikacyjną, udział w konferencjach oraz współpracę z różnymi zespołami badawczymi. Nagrody uzyskane za wybrane prace świadczą o dostrzeżeniu części dorobku przez środowisko nauk weterynaryjnych.

Habilitant wskazał, iż był promotorem pracy licencjackiej, jednak dołączanie wspomnianej pracy do wniosku habilitacyjnego nie było konieczne, a nawet zbędne.

6. Aktywność naukowa realizowana we współpracy z różnymi ośrodkami.

Model działalności Habilitanta odbiega od klasycznej ścieżki akademickiej. Badania są prowadzone w ścisłym związku z praktyką weterynaryjną oraz we współpracy z jednostkami posiadającymi specjalistyczne zaplecze laboratoryjne. Taki model ma istotne zalety. Habilitant pełni funkcję łącznika pomiędzy praktyką kliniczną, a laboratorium badawczym. Dostarcza problemy badawcze wynikające z rzeczywistych sytuacji klinicznych, uczestniczy w pozyskiwaniu materiału oraz współtworzy interpretację wyników, przyczyniając się do poszerzenia wiedzy odnośnie chorób zakaźnych świń. Należy jednak zaznaczyć, że sama liczba współpracujących instytucji nie jest wystarczającym miernikiem jakości aktywności naukowej. Istotne jest, czy współpraca prowadzi do powstania własnej, rozpoznawalnej linii badawczej Habilitanta. W ocenianym przypadku można dostrzec proces kształtowania takiego profilu, skoncentrowanego wokół diagnostyki i epizootiologii chorób świń, choć profil ten wymaga dalszego pogłębienia. Jednak współpraca lekarzy praktyków ze światem akademickim wydaje się bardzo znaczącym elementem ochrony zdrowia zwierząt ze względu na rzetelność interpretowania wyników badań laboratoryjnych w aspekcie opieki lekarsko-weterynaryjnej. Habilitant poniekąd udowodnił, że nie każde wykrycie drobnoustroju związane jest z występowaniem choroby. Dla praktyki lekarsko-weterynaryjnej takie odkrycia mają również znaczenie użyteczne, ponieważ poszerzają wiedzę na temat drobnoustrojów potencjalnie chorobotwórczych, stwierdzanych w populacji badanych zwierząt.

7. Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska.

Aktywność dydaktyczna Habilitanta jest ograniczona w porównaniu z typowym dorobkiem osoby zatrudnionej w uczelni lub instytucie naukowym. Okoliczność ta wynika jednak z jego ścieżki zawodowej i nie powinna być oceniana według identycznych kryteriów jak działalność nauczyciela akademickiego.

Pozytywnie należy ocenić aktywność wykładową skierowaną do lekarzy weterynarii i producentów trzody chlewnej, udział w konferencjach oraz publikacje popularyzujące wiedzę specjalistyczną. W przypadku Habilitanta transfer wiedzy do praktyki jest jednym z wyraźniejszych elementów działalności zawodowej.

8. Ocena końcowa

Na podstawie Art. 219, ust. 1. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837, 1864, z 2026 r. poz. 187, 203, 328, 370, 635, 637) ocena dorobku dr. Piotra Cybulskiego nie jest całkowicie jednoznaczna.

Osiągnięcie obejmuje serię oryginalnych obserwacji dotyczących występowania w Polsce bakteryjnych i wirusowych czynników zakaźnych świń. Wyniki posiadają znaczenie diagnostyczne i epizootyczne, a część z nich może mieć także znaczenie dla praktyki klinicznej oraz diagnostyki różnicowej chorób trzody chlewnej. Habilitant wykazuje aktywność publikacyjną, zdolność do inicjowania współpracy z ośrodkami naukowymi i szczególną umiejętność identyfikowania problemów badawczych wynikających z własnej praktyki klinicznej. Jednakże ciężar naukowy osiągnięcia opiera się głównie na publikacjach typu *first report*, badaniach obserwacyjnych i opisach przypadków. Zakres części badań był ograniczony tylko do stwierdzenia patogenu, a cykl nie prowadził do sformułowania i kompleksowego rozwiązania jednego pogłębionego problemu epizootycznego, w powiązaniu chociażby z rozprzestrzenieniem się czynnika, czy zmianami patomorfologicznymi przez niego wywoływanymi. Wspólnym mianownikiem publikacji jest identyfikacja nowych dla krajowej epizootiologii czynników zakaźnych świń.

W przedstawionej recenzji zasadnicze pytanie brzmi zatem, czy łączna wartość tych prac przekracza poziom serii interesujących pierwszych doniesień diagnostycznych i epizootycznych oraz czy tworzy osiągnięcie o znaczeniu wystarczającym dla rozwoju

dyscypliny? Po analizie całego cyklu oraz pozostałego dorobku uznano, że odpowiedź na to pytanie może być pozytywna, choć z przedstawionymi powyżej zastrzeżeniami. O wartości osiągnięcia decyduje nie pojedyncza publikacja, lecz łączny efekt cyklu: poszerzenie wiedzy o spektrum czynników zakaźnych obecnych w krajowej populacji świń, zwrócenie uwagi na ograniczenia rutynowych schematów diagnostycznych oraz wprowadzenie do krajowej diagnostyki problemów dotychczas niedostatecznie rozpoznanych, ale wymagających kontynuowania w rozbudowanym schemacie.

9. Konkluzja

Po szczegółowej analizie przedstawionej dokumentacji oceniam osiągnięcie naukowe dra Piotra Cybulskiego pozytywnie, choć nie bez istotnych zastrzeżeń dotyczących części badań, przeważającej liczbie prac o charakterze pierwszych doniesień oraz ograniczonego udziału badań doświadczalnych. Uważam jednak, że cykl publikacji, oceniany łącznie, w dostatecznym stopniu wnosi istotny wkład dla dziedziny wiedzy dotyczącej diagnostyki i epizootiologii chorób zakaźnych trzody chlewnej w Polsce. Habilitant wykazał zdolność do identyfikowania nowych problemów badawczych, inicjowania współpracy naukowej, pozyskiwania unikatowego materiału klinicznego oraz publikowania wyników badań. Całokształt dorobku wskazuje na ukształtowanie profilu naukowego Habilitanta w zakresie ochrony zdrowia trzody chlewnej, ze szczególnym uwzględnieniem diagnostyki i epizootiologii chorób zakaźnych. W konsekwencji, pomimo przedstawionych uwag krytycznych, popieram nadanie dr. Piotrowi Cybulskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk weterynaryjnych, w dyscyplinie weterynaria.

Dr hab. Michał K. Krzysiak

LEKARZ WETERYNARIJ

PODPIS ZAUFANY
MICHAŁ KONRAD
KRZYSIAK
06.08.2026 11:47:28 GMT+0200
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym